

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 39/2020)

София, 30 септември 2020 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 24.09.2020 г.	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	4
1.4	Площи и производство на домати в оранжерии, краставици и зеле	4
1.5	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.6	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Есенна кампания	6
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
3.1	Зърнени и маслодайни култури	6
3.2	Плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	7
3.1	Зърнени и маслодайни култури	7
3.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 24.09.2020 г.

(към 25.09.2020 г. за маслодаен слънчоглед и царевица за зърно)

1.1 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

По оперативни данни, към 25.09.2020 г. жътвата на маслодайния слънчоглед е към своя край. Добитата до момента продукция е със 7,1% по-малко в сравнение с отчетената по същото време на 2019 г., като по-ниският среден добив от декар е частично компенсирал от увеличение на размера на реколтираните площи. При царевицата за зърно засега производството е с 15,3% под миналогодишното, вследствие на понижения среден добив. Поради продължителното засушаване, от част от площите с царевица за зърно е прибрана царевица за силаж.

Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 25.09.2020 г.

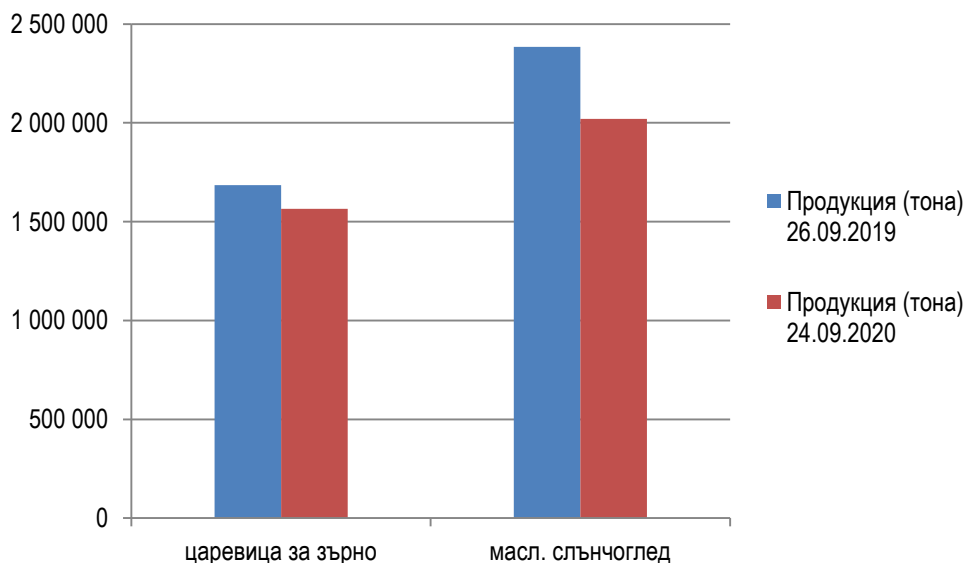
	25.09.2020					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед	809 744	776 498	95,9%	1 565 093	202	8,9%	6,3%	-7,1%	-12,6%
царевица за зърно	573 970	418 078	72,8%	2 020 953	483	26,0%	20,9%	-15,3%	-30,0%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Площите за реколтиране при слънчоглед и царевица намаляват поради увеличение на пропадналите площи.

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 24.09.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г.

1.2 Площи и производство на тютюн

Според оперативните данни към 24.09.2020 г., производството на тютюн от трите основни типа - „Ориенталски“, „Вирджиния“ и „Бърлей“, е с между 18,4% и 49,5% под

нивото отпреди една година, като се наблюдава намаление както на реколтираните площи, така и на средните добиви.

Площи и производство на тютюн към 24.09.2020 г.

	24.09.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	2 614	2 578	3 799	147	-15,4%	-16,3%	-18,4%	-2,6%
Тютюн-Вирджиния	1 259	1 177	1 309	111	-31,4%	-25,8%	-28,9%	-4,3%
Тютюн-Бърлей	280	261	469	180	-21,8%	-27,0%	-49,5%	-30,8%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Последните оперативни данни сочат ръст на продукцията от дини и пъпеши респективно с 25,3% и 63,6% спрямо година по-рано. И при двата продукта е налице сериозно увеличение на засадените и реколтираните до момента площи, а при пъпешите това е съчетано и с по-висок среден добив. На този етап производството на картофи, домати и пипер от открити площи изостава с между 6,3% и 32,7% на годишна база. При картофите това се дължи на по-късното прибиране на реколтата през настоящата година, докато средният добив от декар се повишава.

Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 24.09.2020 г.

	24.09.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	9 659	7 093	115 912	1 634	-6,0%	-17,7%	-6,3%	13,9%
домати на открито	2 740	2 515	40 122	1 595	-20,3%	-23,6%	-32,7%	-11,9%
пипер на открито	2 581	2 512	33 204	1 322	-3,4%	-2,6%	-7,3%	-4,8%
дини	4 624	4 161	75 163	1 806	24,9%	28,1%	25,3%	-2,2%
пъпеши	2 737	2 691	26 706	992	52,3%	53,1%	63,6%	6,9%
ягоди на открито	698	698	5 263	754	-34,7%	-29,6%	-37,1%	-10,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.4 Площи и производство на домати в оранжерии, краставици и зеле

Към 24 септември 2020 г. в оранжерии са добити 36 386 тона домати и 40 050 тона краставици. В ход е трето зареждане с краставици и домати в оранжерии.

Прибрани са 10 689 тона краставици от открити площи (вкл. корнишони) и 9 576 тона зеле.

Площи и производство на оранжерийни домати, краставици (от открити площи и оранжерии) и зеле към 24.09.2020 г.

	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
домати в оранжерии	454	467**	36 386	7 791
краставици в оранжерии	276	409**	40 050	9 792
краставици на открити площи*	777	761	10 689	1 405
зеле	1 359	404	9 576	2 370

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК

Забележка: За културите оранжерийни домати, краставици и зеле не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

* включва и корнишони

** Данните са за разгънати реколтирани площи.

1.5 Площи и производство от трайни насаждения

При трайните насаждения и етерично-маслените култури, обхванати от оперативното наблюдение, се отчитат разнопосочни тенденции спрямо година по-рано. Производството на круши и сливи бележи чувствително повишение на годишна база – съответно с 15,5% и 63,6%, вследствие на съчетание от увеличение както на реколтираните площи, така и на средните добиви. На този етап продукцията от праскови, винено и десертно грозде, ябълки и малини е в границите от 28,3% до 48% под миналогодишната.

Към 24 септември 2020 г. са добити 998 тона орехи.

Площи и производство от трайни насаждения към 24.09.2020 г.

	24.09.2020				Изменение на годишна база, %		
	Засадени площи (вкл. млади, неплододаващи) (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	3 490	1 240	9 362	755	-29,7%	-47,2%	-24,8%
круши	604	299	1 581	529	8,8%	15,5%	6,2%
праскови	2 951	2 822	21 108	748	-28,6%	-28,3%	0,4%
сливи	11 139	6 999	55 918	799	18,4%	63,6%	38,2%
орехи*	15 258	812	998	123	-	-	-
малини	1 940	1 894	4 973	263	-7,5%	-48,0%	-43,8%
лозя винени	25 289	13 176	74 831	568	-46,9%	-44,8%	4,0%
лозя десертни	2 126	2 126	11 395	536	-41,9%	-47,2%	-9,0%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

*За орехите не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

1.6 Площи и производство от етерично-маслени култури

Прибраното количество лавандулов цвят до момента възлиза на 69 247 тона - с 2,3% повече на годишна база, поради по-големия размер реколтирани площи.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 24.09.2020 г.

	24.09.2020				Изменение на годишна база, %		
	Засадени площи (вкл. млади, неплододаващи) (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	20 889	16 174	69 247	428	19,9%	2,3%	-14,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

2. Есенна кампания

Сеитбата на основните есенници стартира с по-бавни темпове спрямо миналата година. Към 24.09.2020 г. засетите площи с пшеница, ечемик и маслодайна рапица са в рамките на 44% - 87% под отчетените по същото време на 2019 г.

Засети площи с есенници към 24.09.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г., ха

Култура	26.09.2019	24.09.2020	Изменение
пшеница	30 523	4 107	-86,5%
ечемик	1 445	744	-48,5%
маслодайна рапица	38 323	21 337	-44,3%
ръж	140	0	-100,0%
тритикале	644	10	-98,4%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХГ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Износът на пшеница, ечемик и рапица през Пристанище Варна¹ е в застой за втора поредна седмица. Общо изнесеното количество пшеница през порта от началото на текущия пазарен сезон до 27 септември 2020 г. изостава с 55,4% на годишна база, докато при ечемика е налице ръст от близо 90%. Все още не е реализиран износ на рапица от новата реколта.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевича и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	29.06.2019 – 27.09.2019	29.06.2020 – 27.09.2020	Изменение на годишна база
пшеница	792 800	353 794	-55,4%
ечемик	34 665	65 728	89,6%
рапица	80 246	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2020 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

При натоварени 64,3 хил. тона през последната седмица, общият експорт на царевица за зърно през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември 2020 г. до момента бележи ръст от 74,1% на годишна база. Засега през порта не са преминавали товари със слънчоглед от новата реколта.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	31.08.2019 – 27.09.2019	31.08.2020 – 27.09.2020	Изменение на годишна база
царевица	68 676	119 559	74,1%
слънчоглед	-	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Към 27 септември 2020 г. не е отчетен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2020 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

От началото на юли 2020 г. до момента не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 37/2020, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за м. юли 2020 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 37/2020, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 23 септември 2020 г. средната изкупна цена на слънчогледа нараства с 14,8% на седмична база, което може да се обясни с очертаващата се по-слаба реколта в страната. По-

слабо увеличение на цените спрямо предходната седмица се отчита при пшеницата (хлебна и фуражна) и царевичата за зърно – в рамките на 1,2% - 4,5%, а понижение – единствено при ечемика, с 0,4%. Без промяна остава цената на рапицата.

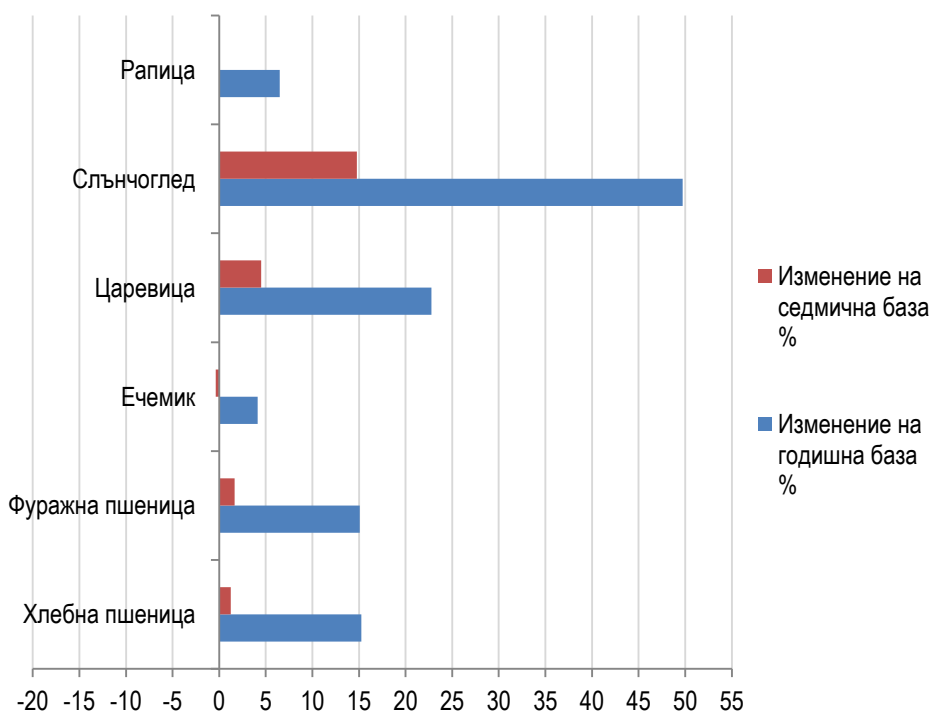
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 23.09.2020 г., лв./тон без ДДС

	25.09.2019	16.09.2020	23.09.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
хлебна пшеница	282	321	325	15,2	1,2
фуражна пшеница	265	300	305	15,1	1,7
ечемик	267	279	278	4,1	-0,4
царевица	246	289	302	22,8	4,5
слънчоглед	535	698	801	49,7	14,8
рапица	676	720	720	6,5	0,0

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

Всички основни зърнени и маслодайни култури се изкупуват на по-високи ценови нива отколкото по същото време на миналата година. Годишното поскъпване е в границите от 4,1% при ечемика до 49,7% при слънчогледа.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 23.09.2020 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Измененията на цените на едро на основните плодове и зеленчуци в рамките на последната седмица са предимно във възходяща посока. Оранжерийните домати и краставици, предлагани на тържищата, поскъпват съответно с 31,1% и 16,4% на седмична база, а картофите, домати и краставиците от открити площи, пиперът (зелен и червен), дините и ябълките – с между 0,8% и 10,5%. Само цените на зелето, десертното грозде и прасковите се понижават, от 3,1% до 9,8%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 25.09.2020 г., лв./кг

	27.09.2019	18.09.2020	25.09.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,66	0,62	0,63	-4,5	1,6
картофи (пресни)	*	*	*	-	-
домати (оранжерийни)	1,96	1,61	2,11	7,7	31,1
домати (открити площи)	1,15	1,24	1,37	19,1	10,5
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	1,43	1,28	1,49	4,2	16,4
краставици (открити площи)	*	1,25	1,26	-	0,8
пипер (зелен)	1,15	1,09	1,15	0,0	5,5
пипер (червен)	1,39	1,31	1,34	-3,6	2,3
зеле	0,60	0,65	0,63	5,0	-3,1
дини	*	0,48	0,51	*	6,3
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	1,64	1,48	-	-9,8
череша	*	*	*	-	-
ябълки	0,94	1,38	1,40	48,9	1,4
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	1,27	1,55	1,45	14,2	-6,5

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Към момента ябълките се търгуват с 48,9% по-скъпо отколкото по същото време на 2019 г. По-умерен ръст на годишна база е налице при цените на оранжерийните краставици, зелето, домати (оранжерийни и полско производство) и десертното грозде – с между 4,2% и 19,1%. Цената на едро на зеления пипер е равна на миналогодишната, а тези на червения пипер и картофите - съответно с 3,6% и 4,5% по-ниски.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 25.09.2020 г.

